

KOMMUNLEDNINGSKONTOR KLK

Trygghets- och säkerhetsenheten

Alexander Nilsson

Uppföljning av Täby kommuns trygghets- och säkerhetsprogram

- 2019 – 2022 (2021)

Innehållsförteckning

Uppföljning av Täby kommuns trygghets- och säkerhetsprogram.....	1
Om programmet	3
Bakgrund.....	3
Syfte	3
Uppföljning	3
Förebygga olyckor	4
Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst.....	4
Systematiskt brandskyddsarbete	4
Riskreducerande åtgärder vid samhällsplanering	5
Trygghet och säkerhet i offentlig miljö	6
Gemensam Lokal Lägesbild (GLL)	6
Trygghetskameror	6
Kommunvakter	6
Skapa motståndskraft och krishanteringsförmåga	8
Erfarenhetsåterkoppling covid-19	8
Beredskapslager	8
Klimatanpassning- och beredskap	8
Pågående dödligt våld (PDV).....	9
Bygga en god informationssäkerhet	10
Ledning och styrning	10
Medarbetare och chefer	10
Leverantörer.....	10
IT-säkerhet	11
Dataskydd	11
Förebygga droganvändning bland barn och unga	12
Ledning och styrning	12
Kvalitetssäkrade mätningar av arbetet.....	12

Om programmet

Bakgrund

Täby kommuns trygghets- och säkerhetsprogram är ett övergripande styrdokument som sträcker sig över åren 2019 – 2022. Programmet antogs av kommunfullmäktige 2019 och ger en översikt över det ansvar olika delar av Täby kommun med dess nämnder och bolag förväntas leva upp. Detta gäller bland annat för det olycksförebyggande arbetet, arbetet med krisberedskap samt det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet.

Syfte

Syftet med trygghets- och säkerhetsprogrammet är att stärka kommunens samlade arbete med trygghet och säkerhet under åren 2019-2022, samt att klargöra mål och ansvarsförhållanden.

Uppföljning

Kommunstyrelsen har, genom kommunledningskontoret, ett övergripande ansvar för samordning och redovisning av ett en samlad uppföljning tas fram årligen. Aktuell uppföljning avser verksamhetsår 2021.

Disposition av uppföljningen följer av programmets fem prioriterade fokusområden. För varje fokusområde kommer de mest centrala delarna av kommunens trygg- och säkerhetsarbete under år 2021 att redogöras för.

Programmet fem prioriterade fokusområden är:

- Förebygga olyckor
- Trygghet och säkerhet i offentlig miljö
- Skapa motståndskraft och krishanteringsförmåga
- Bygga en god informationssäkerhet
- Förebygga droganvändning bland barn och unga

Sammanfattning

Trots de utmaningar som covid-19-pandemin har inneburit, har det samlade trygghets- och säkerhetsarbetet fungerat väl under år 2021. Den samlade bedömningen är att arbetet har löpt på väl i linje med den inriktning som fastställts för programperioden, och genomförda aktiviteter bedöms ligga i fas med de mål som är uppsatta inom respektive fokusområde.

Förebygga olyckor

Mål: Antalet olyckor med påverkan på människa, miljö och egendom inom det geografiska området ska minska.

Täby kommuns olycksförebyggande arbete löper på väl i linje med den inriktning som fastställts för programperioden. Under år 2021 har dock visst kvalitets- och utvecklingsarbete fått stå tillbaka mot bakgrund av covid-19-pandemin och de belastningar pandemin medfört i verksamheterna.

Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst

Enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) ska varje kommun ha ett handlingsprogram för räddningstjänst och ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet som regleras av LSO. Handlingsprogrammen får slås samman till ett, vilket Storstockholms brandförsvaret (SSBF) har valt att göra.

Handlingsprogrammet¹ fastställdes av SSBF:s direktion 2021-11-30 och tydliggör den politiska inriktningen för SSBF:s verksamhet. Chefer och medarbetare från samtliga avdelningar inom SSBF har bidragit till att ta fram handlingsprogrammet och det har genomgått både intern och extern granskning. Handlingsprogrammet gäller för de tio medlemskommunerna² i vilket Täby kommun ingår.

SSBF ansvarar för den kommunala räddningstjänsten och därmed för de räddningsinsatser som ska genomföras, vid olyckor och överhängande fara för olyckor, inom medlemskommunerna. SSBF:s verksamhet utgör även en delmängd av varje medlemskommuns förebyggande arbete avseende skydd mot olyckor. Respektive kommun är ansvarig för att samordna kommunens totala arbete för skydd mot olyckor.

Systematiskt brandskyddsarbete

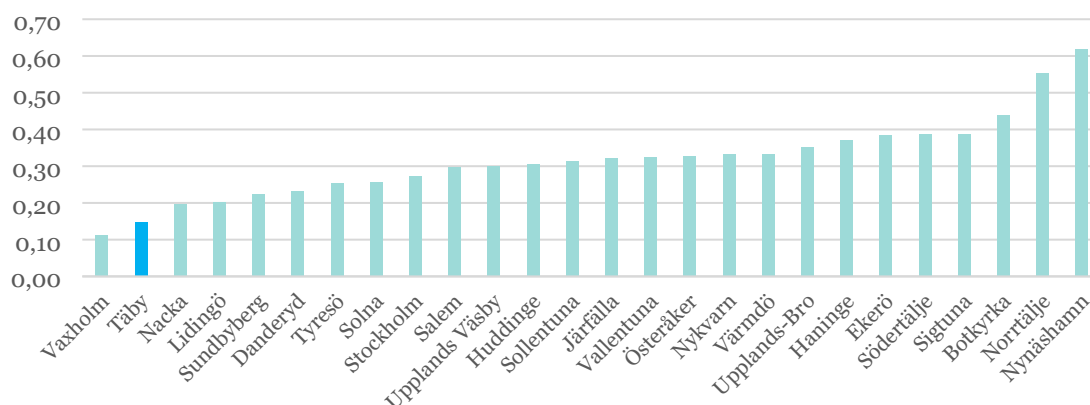
Ett särskilt fokus i det olycksförebyggande arbetet är det systematiska brandskyddsarbetet. Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) publicerar årligen indikatorer för arbetet med trygghet och säkerhet i landets kommuner. Syftet med undersökningen är att stimulera till förbättringsarbete i kommunerna.

¹ Storstockholms brandförsvares övergripande styrdokument – inklusive handlingsprogram enligt LSO 3 kap. 3 och 8 §§ för år 2022 – 2023

² Danderyd, Lidingö, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker

2021 års undersökning visar att Täby kommun tillhör de kommuner i landet med det lägsta utfallet av antalet utvecklade bränder i byggnad³ per 1000 invånare. Kommunen placerar sig på en tredje plats av landets samtliga kommuner och på plats två i länet, se figur 1. Detta är ett kvitto på att Täby kommuns systematiska brandskyddsarbete fungerar väl.

Figur 1: Kommuner i Stockholms län indelat i utfall av antal utvecklade bränder per 1000 invånare. Diagrammet visar att Täby kommun placerar sig på en andra plats i länet. Toppar listan gör Vaxholm stad.

Riskreducerande åtgärder vid samhällsplanering

Trygghet och säkerhet ska i enlighet med programmet beaktas genom hela samhällsutvecklingsprocessen. I planering ska ny bebyggelse lokaliseras till lämplig mark med hänsyn till människors hälsa och säkerhet.

När Täby växer är det viktigt att tidigt i planeringen i samverkan med Stockholms brandförsvar beakta möjlighet till räddningsinsatser och tillgång till brandsläckningsvatten. Detta arbete har bland annat tagits omhand i samband med framtagandet av kommunens nya översiktsplan⁴. Därutöver sker kontinuerlig samverkan mellan Täby kommun och representanter från Täby brandstation i frågor som rör riskreducerande och säkerhetshöjande åtgärder.

Detta medför att kommunen på sikt ges bättre förutsättningar att minska risken för olyckor med påverkan på människa, miljö och egendom.

³ Med utvecklad brand i byggnad avses sådana insatser där det fortfarande brinner när räddningstjänsten anländer eller där branden spridit sig utanför startföremålet.

⁴ Översiktsplan Täby 2050 – Staden på landet

Trygghet och säkerhet i offentlig miljö

Mål: Täby ska vara och uppfattas som en trygg och säker plats för alla att bo, arbeta och vistas i.

Täby kommuns trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete har i enlighet med fastställd inriktning för programperioden utgått från en väl genomarbetad struktur för samverkan mellan kommunen, polisen och en rad andra aktörer. Målet med arbetet är att förebygga brott, ordningsstörningar och otrygghet genom tidiga insatser när problem uppstår eller eventuellt är på väg att kunna hända.

I den app för felanmälan som Täby kommun använder kan invånarna sedan december 2021 även anmäla otrygga platser. På så sätt skapas möjligheter för kommunen att utveckla trygghetsarbetet ytterligare och göra löpande förbättringar.

Gemensam Lokal Lägesbild (GLL)

En redogörelse för kommunens lägesbild avseende trygghet och säkerhet i offentlig miljö bifogas. Se bilaga 1: Årsrapport Gemensam Lokal Lägesbild 2021.

Trygghetskameror

Under 2021 har kommunen kompletterat med ytterligare en ansökan till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) om trygghetskameror i närliggande delar av centrumområdet, däribland för bussterminalen samt intilliggande stråk och gångtunnlar. Handläggning av ansökan förväntas att färdigställas under 2022.

Befintlig kamerabevakning på Täby torg och organisation för hur kamerabevakningen ska bedrivas och hanteras fungerar väl, och det finns befintliga processer för arbetet i samverkan med Polismyndigheten och bevakningsföretag.

Kommunvakter

Den nya verksamheten med kommunvakter har under år 2021 vidareutvecklas för att ytterligare stärka tryggheten och säkerheten i Täby. Kommunvakterna har under året upprättat en tät samverkan med kommunens samtliga verksamhetsområden, samt externt med Polismyndigheten, näringslivet och civilsamhället – däribland Grannsamverkans utvecklingsgrupp.

Kommunvakterna har arbetat kontinuerligt med riktade trygghetsskapande åtgärder för att öka tryggheten hos invånarna. Detta arbete har exempelvis handlat om att skapa trygghet genom synlighet, kontaktskapande dialog, information, råd och stöd – i Täbys alla miljöer.

Kommunvakterna har även genomfört situationellt brottsförebyggande arbete. Utifrån detta perspektiv har arbetet handlat om att förhindra eller försvåra att brott begås genom att förändra den aktuella platsen eller situationen där brott kan begås. Detta har bland annat skett genom förslag till belysningsåtgärder och tunnelupprustningar, insatser med fokus på trygg och snygg förvaltning av kommunens offentliga miljöer, aktivt användande av kommunens app för felanmälan m.m. Inbrottsförebyggande insatser under de olika loven har samordnats och genomförts tillsammans med polisen, Grannsamverkans utvecklingsgrupp samt bevakningsföretag.

Genom samverkan har kommunvakterna också arbetat med att styra, stödja och driva på andra förebyggande funktioner i kommunen, såsom fältverksamhet, nattvandring, ordningsvakter och väktare. Genom ökad samordning av insatserna blir det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet mer verksamt och de olika verksamheternas resurser används mer effektivt.

Skapa motståndskraft och krishanteringsförmåga

Mål: Täby kommun ska stå emot störningar och upprätthålla samhällsviktig verksamhet.

Med anledning av coronapandemin har 2021 präglats av ett pågående krisledningsarbete, med kontinuerlig omvärldsbevakning samt åtgärder till följd av aktuella nationella råd och rekommendationer. Sammantaget har krisledningen fungerat väl på såväl central nivå som verksamhetsnivå.

Ett led i arbetet att utveckla kommunens arbete med samhällsskydd har varit rekrytering av en säkerhets- och beredskapsstrateg hos trygg- och säkerhetsenheten på kommunledningskontoret. Funktionen har till ansvar att styra, stödja, driva på och följa upp kommunens arbete med bland annat krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd.

Erfarenhetsåterkoppling covid-19

Kommunen har under hösten 2021 arbetet med en sammanställning av kommunens erfarenheter och bedömningar av arbetet under covid-19-pandemin.⁵

Syftet med sammanställningen var att identifiera viktiga frågor för kommunens verksamheter att uppmärksamma och på olika sätt arbeta vidare med. Detta gäller inom ramen för såväl pandemihanteringen som kommunens ordinarie verksamhetsplanering. Verksamheternas erfarenheter har tagits tillvara genom intervjuer och dialog med representanter för de olika verksamhetsområdena.

Beredskapslager

Arbetet med ett kommunalt beredskapslager har fortskridit under året. Detta genomförs för att höja krisberedskapsförmågan och kommunens förmåga att stå emot framtida samhällskriser. Särskilt fokus har ägnats åt upprättandet av trygghets- och informationspunkter i kommunen samt inköp av materiel. Implementeringen av beredskapslagret sker under år 2022.

Klimatanpassning- och beredskap

Klimatanpassnings- och beredskapsarbetet ska planeras och genomföras samordnat inom kommunen och mellan kommunens verksamheter och bolag, myndigheter och civilsamhället. Det har under 2021 identifierats ett behov att säkerställa strategier för hur klimatrelaterade risker kan minska eller upphöra i redan bebyggda områden. Detta arbete kommer att omhändertas i den ordinarie och kommuncentrala processen att ta

⁵ Covid-19 och dess påverkan på Täby kommun – erfarenhetsåterkoppling och analys (Dnr KS 2021/372-19)

fram en kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalys. Detta ska genomföras för att säkerställa en anpassning av bebyggelse och infrastruktur, minimering av skadekostnader, samt god beredskap och framkomlighet på vägar och Roslagsbanan. Befintlig skyfallskartering och analysen av särskilt sårbara områden ska vara en utgångspunkt i det arbetet.

Pågående dödligt våld (PDV)

Medarbetare från elevhälsan och samtliga skolledare i de kommunala skolorna har deltagit i en heldagsutbildning rörande pågående dödligt våld (PDV). Samtliga skolledare i Täbys fristående grund- och gymnasieskolor bjöds in till den kostnadsfria utbildningen.

Utbildningen syftade till att ge medarbetarna ökad kunskap om pågående dödligt våld i skolmiljö, ökade kunskaper om betydelsen av det hälsofrämjande och förebyggande arbetet, samt kunskap om hur ett scenario av pågående dödligt våld på ett konkret sätt kan hanteras – före, under och efter inträffad händelse.

Bygga en god informationssäkerhet

Mål: Täby kommun ska införa och upprätthålla ett systematiskt informationssäkerhetsarbete.

Målet för fokusområdet innebär att Täby kommun ska skapa ett fungerande långsiktigt arbetssätt för att ge organisationens information det skydd den behöver.

Ledning och styrning

Under 2021 har nya och omarbetade riktlinjer för informationssäkerhet⁶ påbörjats och färdigställande sker under 2022. Riktlinjerna konkretiserar informationssäkerhetspolicyn⁷ och ger ramar för hur kommunens informationssäkerhetsarbete ska bedrivas och organiseras.

Riktlinjerna ger också ett stöd för kommunen och bolagen att säkerställa teknisk och organisatorisk säkerhet i samband med behandlingar av personuppgifter som är en skyldighet i enlighet med dataskyddsförordningen (GDPR).

Medarbetare och chefer

Det systematiska informationssäkerhetsarbetet syftar till att höja kunskapen och medvetenheten om informationssäkerhet hos medarbetare och chefer.

En webbaserad och kommunanpassad grundutbildning inom informationssäkerhet har uppdaterats under 2021 och gjorts tillgänglig via Täby kommuns intranät. En utbildningskampanj är även inplanerad för det första kvartalet 2022.

Nätfiske (Phishing) är ett av de vanligaste hoten mot kommunen och syftar till att lura medarbetare på deras lösenord eller annan känslig information. Ett effektivt sätt att utbilda medarbetare är att utsätta dem för nätfiskesimuleringar via verktyg som testar deras beteende och som direkt ger återkoppling om fel har gjorts och hur det kan undvikas. Under 2021 genomfördes en sådan kampanj inom kommunen och under 2022 är fler simuleringar inplanerade inom alla verksamheter.

Leverantörer

Det systematiska informationssäkerhetsarbetet ska reducera riskerna förknippade med leverantörers åtkomst till Täby kommuns verksamhetskritiska information och säkerställa att detta avtalas och dokumenteras. Leverantörers förmåga att leva upp till kraven ska också följas upp och verifieras.

⁶ Riktlinjer för informationssäkerhet (Dnr KS 2020/61-19)

⁷ Policy för informationssäkerhet i Täby kommun (Dnr KS 2018/136-02)

En av de inriktningar för arbetet som fastställts av programmet betonar att informationssystem i kommunen ska vara klassificerade utefter kvalitetssäkrad klassificeringsmodell. Vid två tillfällen under 2021 har därför internkontroller utförts med syfte att säkerställa att informationsklassningar görs korrekt och att relevanta informationssäkerhetskrav inte saknas i avtal med leverantör till verksamhetskritiska IT-system. Genomförda kontroller kan uppvisa att arbetet uppfyller den inriktning som fastställts.

Arbetet med informationsklassningar intensifierades under hösten 2021 och genomförs för samtliga verksamhetsområden. Arbetet fortgår till och med våren 2022.

Under 2021 har inköpsprocessen vid anskaffning av IT-system eller IT-tjänster justerats till att inkludera upprättandet av relevanta informationssäkerhetskrav, utöver personuppgiftsbiträdesavtal, i samband med och i god tid före inköp.

IT-säkerhet

Täby kommun ska ha motståndskraft att klara av de vanligast förekommande externa intrångsförsöken och att kända farliga säkerhetsbrister inte existerar i kommunens verksamhetskritiska system.

Med hjälp av extern expertis har kommunen kartlagt och skapat en lägesbild över den tekniska IT-säkerheten. Syftet har varit att identifiera metoder och vägar en angripare från Internet kan ta sig in i kommunens IT-miljö. Detta arbete har resulterat i att identifierade sårbarheter och säkerhetsbrister har kunnat åtgärdas proaktivt.

Ett tätare samarbete är etablerat mellan kommunens it-funktion och trygg- och säkerhetsenhet med syftet att löpande följa upp och säkerställa att säkerhetsåtgärder nödvändiga för att stå emot eller begränsa skadan från angrepp eller oavsiktliga fel är införda.

Under slutet av 2021 påbörjades implementeringen av *TDialog*, en tjänst som gör möjligt för kommunen att skicka säkra och krypterade meddelanden internt och externt. En kommunövergripande lansering är planerad att ske i början av 2022.

Dataskydd

En redogörelse för Täby kommuns dataskyddsarbete bifogas. Se bilaga 2: Årsrapport från dataskyddsombudet KS 2021.

Förebygga droganvändning bland barn och unga

Mål: Droganvändningen bland barn och unga ska minska.

Ett led i arbetet att utveckla kommunens förebyggande och främjande arbete under 2021 har varit rekryteringen av en folkhälsostrateg hos trygg- och säkerhetsenheten på kommunledningskontoret.

Funktionen har till ansvar att styra, stödja, driva på och följa upp kommunens arbete utifrån ett bredare folkhälsouppdrag, vilket bland annat inbegriper psykisk hälsa, suicidprevention samt drogförebyggande arbete bland barn och unga.

Insatser för 2022 planeras och genomförs inom kommunens samtliga verksamhetsområden med fokus på både främjande och förebyggande. Sammantaget syftar arbetet till att bidra till öka kvalitet i kärnverksamheterna och därmed bättre folkhälsa i Täby kommun.

Ledning och styrning

En av de inriktningar för arbetet som fastställts av programmet betonar vikten av ett samlat kommunövergripande forum för det förebyggande arbetet. Under 2021 har förändringar därför implementerats där kommunledningskontoret övertar ansvaret att styra, stödja, driva på och följa upp kommunens arbete med psykisk hälsa samt suicidprevention.

Detta är ett led i ambitionen att ta ett samlat grepp kring folkhälsoarbete, vilket strävar efter att ge varje individ bästa möjliga förutsättningar att uppnå god hälsa genom hela livet.

Kvalitetssäkrade mätningar av arbetet

Uppföljningen av arbetet med att förebygga droganvändning bland barn och unga sker genom att Täby kommun genomför kvalitetssäkrade mätningar av arbetet.

Täby kommun deltog under 2020 i Stockholmsenkäten som innehåller frågor som rör ungdomarnas alkohol-, tobak- och drogvanor, brott och trygghet, psykisk hälsa, familj, skol- och fritidsvanor med mera. Stockholmsenkäten genomförs vartannat år och under 2021 har ett förberedande arbete genomförts inför Täby kommuns deltagande i Stockholmsenkäten 2022.

Kommunen har under 2021 även ingått i en studie med några närkommuner där ungdomar djupintervjuats kring resultaten från stockholmsenkätens frågor om psykisk hälsa. Allt detta arbete förbättrar sammantaget förståelsen för barn och ungas

levnadssituation och psykiska hälsa och underlättar arbetet när lämpliga insatser och aktiviteter tas fram.